

## Nr 122.

Av herr **Petrén, Alfred** och herr **von Koch**, *angående ändring av 40, 41 och 42 §§ i lagen om fattigvården den 14 juni 1918.*

Den nya fattigvårdslagens 40 § har följande lydelse:

»Har fattigvårdssamhälle för person, som är i behov av fattigvård enligt 1 §, erlagt avgift för vård å statens anstalter för sinnessjuka eller sinnesslöa, för vilken ersättning ej kunnat uttagas av den vårdade eller för honom försörjningspliktig person, och äro ej sådana omständigheter för handen, att gottgörelse för vården enligt vad i 60 § sägs skall lämnas av staten, då äger det samhälle, där den vårdade har hemortsrätt, att därför utfå gottgörelse av det landsting, inom vars område fattigvårdssamhället är beläget.

Lag samma vare beträffande avgift för vård, som lämnats å anstalt för sinnessjuka, sinnesslöa eller fallandesjuka, vilken tillhör landsting eller stad, som ej deltagar i landsting, eller å enskild anstalt för sinnesslöa eller fallandesjuka, vilken åtnjuter statsbidrag eller blivit av Konungen för ändamålet godkänd.»

Enligt bestämmelser i gällande sinnessjukstadga och lasaretsstadga skall det för varje landstingsområde och för varje stad, som ej deltagar i landsting, finnas en upptagningsanstalt för tillfällig vård av sinnessjuka, som äro i trängande behov av hospitalsvård. Därest medellös sinnessjuk från kommun, som tillhör ett landstingsområde, vårdas å någon upptagningsanstalt av nu nämnd art, erhåller kommunen alltså på grund av den citerade paragrafen i fattigvårdslagen gottgörelse av vederbörande landsting.

Nu förhåller det sig emellertid så, att icke endast de städer, som ej deltaga i landsting, utan även åtskilliga andra större kommuner, därtill tvingade av den stora platsbristen på våra hospital, anordnat särskilda anstalter eller avdelningar för sinnessjuka. Dessa — vilkas ritningar före anordnandet ofta varit underkastade medicinalstyrelsens eller överinspek-

törens för sinnessjukvården granskning — äro överallt förlagda till fattigvårdsanstalterna, men äro avsedda icke endast för de sinnessjuka bland ifrågavarande fattigvårdsanstalters understödstagare utan fungera därjämte såsom upptagningsanstalter för i vederbörande samhälle inträffande fall av sinnessjukdom. Skulle icke samtliga platser å sådan kommunal sinnessjukanstalt vara upptagna av sinnessjuka (eller sinnesslöa) från den egna kommunen, har man å de överblivna platserna ofta mottagit sinnessjuka från andra kommuner i inackordering. Vid vissa av dessa kommunala sinnessjukanstalter har detta tidvis skett i ganska stor utsträckning. Numera är emellertid sådan inackordering förenad med stora kostnader för vederbörande kommun, ty medan avgiften för sinnessjuk från främmande kommun vid de kommunala sinnessjukanstalterna före kristidens inträde knappast någonstades översteg 3 kronor (och till och med kunde vara mindre), torde densamma numera uppgå till minst det dubbla beloppet. Och något bidrag av vederbörande landsting till denna höga vårdkostnad erhåller kommunen, med fattigvårdslagens nuvarande avfattning, som sagt icke, när inackordering skett å en sinnessjukanstalt, som är anordnad av till landstingsområde hörande stad, medan vederbörande landsting — som nämnts — har att lämna full gottgörelse för vårdkostnaden för en medellös sinnessjuk, när det gällt inackordering å sinnessjukanstalt, tillhörande stad, som ej deltagar i landsting. Denna ojämnhet i lagstiftningen har otvivelaktigt sina nackdelar. Enligt vad fattigvårdskonsulenterna under sina inspektionsresor det gångna året funnit, stå flerstädes många platser lediga å de kommunala sinnessjukanstalterna, vilket är så mycket mer anmärkningsvärt, som sinnessjuka i andra kommuner inom länet hållas inspärrade i källarcer eller andra för sinnessjukas förvaring mindre ändamålsenliga lokaler. Vida lämpligare hade ju då varit, att sistnämnda kommuner sökt få sina sinnessjuka, som de icke själva kunna bereda tillfredsställande vård och för vilka de icke kunnat få plats å hospital, inackorderade å närmaste kommunala sinnessjukanstalt, vars alla platser icke visat sig behöfliga för den egna kommunens sinnessjuka. Emellertid synas just de höga kostnader, dylik inackordering numera betingar, icke sällan utgöra ett hinder för den här förordade anordningen.

Då det emellertid under nuvarande brist på hospitalsplatser är av största vikt, att alla de resurser för vård av sinnessjuka, som finnas i vårt land, bli utnyttjade till det yttersta, torde det vara en välgrundad åtgärd att företaga en sådan ändring av ovannämnda paragraf i fattigvårdslagen, att vederbörande landsting blir skyldigt att lämna gottgörelse åt kommun

för vård av medellös sinnessjuk, även när denna vård lämnas å sinnessjukanstalt, som är anordnad av kommun, vilken tillhör landstingsområde. Dock är det — som i det följande skall visas — nödvändigt att därvid stadga vissa förbehåll.

Sålunda måste det naturligtvis som villkor för landstings skyldighet att lämna gottgörelse för vård, varom här är fråga, uppställas vissa fordringar på den kommunala sinnessjukanstalten, så att densamma är i stånd att bereda en ändamålsenlig vård. Sådana sinnessjukanstalter, som allenast bestå uti ett större eller mindre antal celler, kunna sålunda här icke tagas med i räkningen, utan måste anstalten självklart hava helt skilda avdelningar för manliga och för kvinnliga sjuka, och lokalerna inom de båda avdelningarna vara anordnade på ett för uppgiften lämpligt sätt. Garanti härför kan endast erhållas därigenom, att sakkunnig myndighet får pröva, huruvida anstalten kan anses ändamålsenlig för sin uppgift. Den begränsningen bör därför göras uti landstingets skyldighet, att den kommunala sinnessjukanstalt, varom fråga är, skall vara godkänd i den ordning, som Konungen bestämmer.

En annan begränsning, som här torde böra göras, gäller gottgörelsens storlek. Det synes oss nämligen ej gärna kunna ifrågasättas, att den kommun, som anordnat en sinnessjukanstalt, vilken blivit vederbörligen godkänd, får bestämma huru stor avgift som helst för sina egna där vårdade sinnessjuka för att sedermera uttaga densamma av vederbörande landsting, utan torde det härvid vara lämpligt, att samma begränsning göres som den, vilken gäller beträffande gottgörelse för vårdkostnad å kommunal vårdanstalt för kroniskt sjuka. Härom är i fattigvårdslagens 41 § stadgat, att det samhälle, som har att ansvara för sådan vårdkostnad, äger att av vederbörande landsting erhålla gottgörelse med *hälften* av det belopp, vartill nämnda kostnad *visas hava uppgått*. I samband med denna bestämmelse är emellertid vidare stadgat, att landstinget för beviljande av sådan gottgörelse äger uppställa de villkor, som kunna befinnas lämpliga. I den kungl. propositionen rörande fattigvården är som motiv till sistnämnda stadgande anfört, att det bör göras möjligt för landstinget att såsom villkor för åtnjutande av bidrag till vårdanstaltens drift uppställas det krav, att å densamma platser skola finnas tillgängliga för sjuka från angränsande kommuner eller dylikt. Ett motsvarande stadgande bör lämpligen även inflyta bland eventuella bestämmelser om landstingsbidrag till kommunal sinnessjukanstalts driftkostnader. Då det härigenom blir möjligt att som villkor för detta bidrag föreskriva, att ett visst antal

platser å sådan anstalt skola hållas tillgängliga för sinnessjuka från andra kommuner, kunna dessa sinnessjukanstalter, som vad det stora flertalet beträffar äro anordnade av städer, komma även kringliggande landsbygd till godo, oeh det ovan uttalade önskemålet, att alla befintliga resurser för sinnessjukas vård till det yttersta utnyttjas, på så sätt vinnas.

På grund av vad sålunda blivit anført få vi vördsamt föreslå,

att riksdagen för sin del måtte antaga följande

*Lag*

om ändrad lydelse av 40, 41 och 42 §§ i lagen om fattigvården den 14 juni 1918.

Härigenom förordnas, att 40, 41 och 42 §§ i lagen om fattigvården den 14 juni 1918 skola erhålla följande ändrade lydelse:

40 §.

1 mom. Har — — — — — beläget.

Lag — — — — — godkänd.

2 mom. Har åt sinnessjuk, som är i behov av fattigvård enligt 1 §, beretts vård å kommunal anstalt, vilken godkänts såsom anstalt för sinnessjuka i den ordning Konungen bestämt, äger det fattigvårdssamhälle, som har att ansvara för vårdkostnaden, att i den uti 1 mom. stadgade ordning av vederbörande landsting erhålla gottgörelse med hälften av det belopp, vartill nämnda kostnad visas hava uppgått; ägande landstinget att för beviljande av sådan gottgörelse uppställa de villkor, som kunna finnas lämpliga.

41 §.

1 mom. Där — — — — — vad i 40 § 1 mom. sägs.

2 mom. Därest — — — — — lämpliga.

42 §.

Där — — — — — vad i 40 § 1 mom. sägs.  
Denna lag skall träda i tillämpning den 1 januari 1921.

Stockholm den 21 januari 1920.

*Alfred Petré.*

*G. H. von Koch.*